

اکسیژن تراپی چیست؟

در برخی موارد جهت بهبود تنفس و با صلاحدید پزشک نیاز به استفاده از اکسیژن در منزل می باشد. پس تجویز مقدار و چگونگی استفاده از آن باید توسط پزشک تعیین شود. اکسیژن یک دارو است و در صورت مصرف نادرست عوارض جانبی خطرناکی دارد. گاهی اکسیژن اضافه موجب مسمومیت می شود که علائم آن: درد زیر استخوان سینه، گرفتگی بینی، سرفه و تنگی نفس می باشد، که لازم است حتما مقدار اکسیژن طبق تجویز پزشک باشد. گاهی کمبود اکسیژن باعث بروز آشفستگی، سردرد شدید، گیجی، بی نظمی در تنفس، احساس عصبی شدن، سختی در تنفس، کبود شدن لب ها و دهان و بستر ناخن می شود که در این صورت سریعاً به پزشک یا پرستار خود اطلاع دهید.

انواع سیستم های اکسیژن تراپی در منزل چیست؟

اکسیژن به صورت گاز یا مایع در دسترس است. سیستم های اکسیژن تراپی در منزل ممکن است بزرگ و ثابت یا کوچک و قابل حمل باشند. انواع سیستم های اکسیژن درمانی عبارتند از:

۲

کپسول اکسیژن

اکسیژن را میتوانید از طریق کپسولهای مخصوص اکسیژن دریافت کنید. در قسمت بالای کپسول اکسیژن وسیله ای به نام مانومتر وصل شده که میزان اکسیژن توسط آن تنظیم و هدایت میشود. ظرفی که زیر مانومتر وصل شده است محتوی آب مقطر یا آب جوشیده ی سرد است که تا خط علامتگذاری شده باید در آن آب گذاشته شود. آب باعث مرطوب شدن اکسیژن میشود و از آسیب به مخاط بینی و دهان بیمار جلوگیری میکند. هرچند روزانه ظرف محتوی آب مقطر را با مواد ضد عفونی و آب جرمگیری کنید. اگر عقربه ی مانومتر اکسیژن را تا آخر باز کردید و زیر ۵ لیتر را نشان داد یعنی اکسیژن در کپسول نمیباشد و یا میزان اکسیژن کم است و باید دوباره پر شود. میزان اکسیژن و نحوه ی کار با کپسول اکسیژن را از پزشک یا پرستار سوال فرمایید.

۳

دستگاه تغلیظ کننده اکسیژن (دستگاه اکسیژن ساز)

این وسیله الکتریکی که به وسیله برق یا باتری کار می کند، هوا را از اتاق جمع آوری می کند. سپس اکسیژن را از هوا جدا و فشرده می کند و در عین حال نیتروژن آن را از بین می برد. با یک تغلیظ کننده، فرد بیمار هرگز با کمبود اکسیژن مواجه نمی شود. این دستگاه ساده ترین سیستم قابل حمل برای سفر است.

روش های استفاده از اکسیژن در منزل:

۱- **کانولای بینی:** لوله ای است که دو اتصال کوچک برای گذاشتن در سوراخ های بینی دارد و سفید یا سبز است.

۲- **ماسک اکسیژن:** هنگامی که نیاز به غلظت کم تا متوسط اکسیژن باشد از ماسک ساده استفاده میشود. لوله ی بینی و ماسک را دوبار در هفته با آب و صابون بشوید و خشک کنید و در صورت نیاز تعویض نمایید. از الکل جهت نظافت لوله ی بینی استفاده ننمایید. زمان گرفتن اکسیژن، بیمار احساس خشکی در دهان و بینی میکند. بنابراین بنابرین چندبار در روز دهان و بینی بیمار را با آب شستشو دهید

۴

دانشگاه علوم پزشکی دزفول
بیمارستان بزرگ دزفول (دکتر گنجویان)
راهنمای بیمار و خانواده

اکسیژن تراپی در منزل

بازنگری زمستان ۱۴۰۲

دفتر آموزش سلامت همگانی

تلفن پیغامگیر آموزش سلامت: ۰۶۱-۴۲۴۲۲۱۵۰

تلفن بیمارستان: ۰۶۱-۴۲۴۲۲۰۴۱-۹

آدرس سایت: <http://ghospital.dums.ac.ir>

تایید پزشک متخصص

کد: ۱۹۳

آیا اکسیژن تراپی در منزل بی خطر است؟

اکسیژن درمانی در منزل بی خطر است، به شرطی که نکات ایمنی را رعایت کنید. زیرا درست است که اکسیژن قابل اشتعال نیست، اما می تواند باعث سوختن سریع تر و قوی تر آتش شود. به همین دلیل لازم است نکات زیر را رعایت کنید:

• هرگز نزدیک مخزن اکسیژن سیگار نکشید و هنگام استفاده از اکسیژن، حداقل ۵ تا ۱/۵ متر از شعله های آتش، از جمله اجاق گاز، شمع، شومینه و بخاری فاصله باشد.

• مخازن اکسیژن را در وضعیت عمودی روی یک پایه یا جسم ثابت محکم کنید و هرگز یک سیلندر اکسیژن را روی زمین نغلتانید. مخزنی که بر روی زمین بیفتد یا غلت بزند، ممکن است ترک بخورد، باعث ایجاد فشار شود و مخزن را منفجر کند.

• مخازن اکسیژن را در مکان هایی با تهویه مناسب نگهداری کنید. نگهداری در شرایط مناسب، اجازه می دهد تا مقادیر کمی از اکسیژن که مخازن به طور مداوم آزاد می کنند، به جای این که تجمع پیدا کنند و به خطر آتش سوزی تبدیل شوند، در هوا پخش شوند

مشاور علمی: دکتر محمد حسن بیگدلی (متخصص بیهوشی)
منبع: کتاب مرجع استانداردهای خدمات پرستاری
تهیه کننده: زهرا علوی، سارا جوکار
(دانشجوی پرستاری ترم ۸)
طراحی و بازنگری: الهه جرجانی (سوپروایزر آموزش سلامت)

مراقب باشید اگر لوله ی کانولا روی گوش شماست، قرمز نشود کانولا و ماسک را هر هفته و نیز پس از سرماخوردگی ها تعویض کنید.

۳- تراکئوستومی: در بیمارانی که اکسیژن درمانی دائم و طولانی مدت نیاز دارند، استفاده میشوند. در این روش از طریق جراحی سوراخی به نای باز کرده و لوله ای را در آن قرار میدهند. در بیماران دارای تراکئوستومی برای اکسیژن درمانی به لوله ی T شکل نیاز است.

